

OLIMPIADA DE LECTURĂ *LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ* – LAV
Etapa națională
4 aprilie 2018

Secțiunea liceu – lector experimentat, nivelul 3 – clasele a IX-a și a X-a

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție următoarele precizări:

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Timpul de lucru este de trei ore.

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele și răspunde la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

SĂRMANUL COPIL!

de Dino Buzzati

Așa cum obișnuia în fiecare zi, doamna Clara își duse copilul în vârstă de cinci ani în parcul de pe malul râului. Era cam ora trei după-amiaza, pe o vreme nici frumoasă, nici urâtă, cu un soare ce apărea și dispărea și c-un vânticel ce adia din când în când dinspre râu.

Și nici copilul nu era un copil prea frumos, din contră, se putea spune despre el că era un copil trist, slăbuț, plăpând, tras la față și tare palid. Chiar verzui, încât tovarășii lui de joacă, pentru a-l necăji, îl chemau Lăptucă. De obicei, copiii palizi au, în schimb, doi ochi mari și negri, strălucitori, pe fețișoara lipsită de viață, având astfel o expresie patetică. Micuțul Dolfi avea însă doi ochișori inexpressivi cu care privea în dreapta și în stânga fără a spune nimic.

În după-amiaza aceea, copilul poreclit Lăptucă avea o pușcă mică ale cărei cartușe nu prezentau niciun pericol. Era, totuși, o mică pușcă de vânatoare. Cu toate astea, nu se duse să se joace cu ceilalți copii, pentru că aceștia râdeau de el, și prefera să stea de unul singur, chiar dacă nu avea cu cine să se joace. Cum de pot oare animalele, care nu știu ce înseamnă să fii condamnat la solitudine, să se joace singure, iar omul nu poate și, dacă încearcă s-o facă, îl cuprinde o neliniște și mai mare?

Totuși, când copiii treceau prin fața lui, Dolfi apuca pușca, prefăcându-se că trage în ei, fără prea mult entuziasm; părea mai degrabă un fel de invitație, ca și cum ar fi vrut să le spună: uite, azi am și eu o pușcă, sunt și eu un războinic, de ce nu vreți să mă joc și eu cu voi?

Copiii de pe alee au văzut, de fapt, pușca cea nouă a lui Dolfi. O jucărie de doi bani, dar, oricum, era nouă și altfel decât a lor, ceea ce era de ajuns să le stârnească invidia și curiozitatea. Unul dintre ei, de altfel, spuse cu voce tare:

— Ați văzut că Lăptucă avea o pușcă?

Un altul spuse și el:

— Lăptucă a venit cu pușca numai să ne-o arate și să ne facă în necaz, dar nu vrea să se joace cu noi și nici singur nu se joacă cu ea. Lăptucă e un măgar, iar pușca lui e o rablă.

Un al treilea se amestecă spunând:

— Nu se joacă pentru că-i e frică de noi.

Primul copil mai spuse:

— I-o fi, dar tot măgar rămâne.

Doamna Clara stătea pe o bancă, aplecată asupra andrelelor, și soarele strălucea deasupra ei. Copilul Dolfi stătea spășit lângă ea, nu avea curaj să se îndepărteze pe alee cu pușca lui cea nouă pe care o învârtea nehotărât între degete. Era în jur de trei după-amiaza și în pomi păsărele nevăzute ciripeau întruna, semn că se apropia seara.

— Hai, Dolfi, du-te și joacă-te, îl tot îndemna doamna Clara, fără a-și ridica ochii de pe împletitură.

— Cu cine să mă joc?

— Cum cu cine? Cu copiii, doar sunt prietenii tăi.

— Nu sunt deloc prietenii mei, răspundea Dolfi. Când vreau să mă joc cu ei, râd de mine.

— Spui asta pentru că ei te strigă Lăptucă? Mi se pare un nume destul de drăguț. Eu, în locul tău, nu m-aș supăra.

Dar el, încăpățânându-se, insistă:

— Nu vreau să-mi zică Lăptucă.

Ceilalți copii se jucau de-a războiul, ca-n fiecare zi. Dolfi încercase o dată să li se alăture, dar ei i-au spus imediat Lăptucă și-au râs de el. Ei erau mai toți blonzi, doar el negru, cu un ciuf în formă de virgulă ce-i cădea pe frunte. Ei aveau picioare robuste, el, în schimb, le avea subțiri și strâmbe. Ei alergau și țopăiau ca niște iepurași, el, cu toată silința pe care și-o dădea, nu reușea să țină pasul cu copiii. Ei aveau puști, lănci, praștii, arcuri, arbalete, coifuri, și mai era cu ei și băiatul inginerului Weiss, cu platoșă strălucitoare, un adevărat cavaler. Băieții, deși erau de-o vârstă cu el, știau o mulțime de înjurături, însă el nu avea forță să le repete. Ei erau puternici, iar el slab.

De data asta venise și el cu o pușcă.

După ce copiii au ținut sfat, au hotărât să se apropie de el:

— Ai o pușcă frumoasă, spuse Max, fiul inginerului Weiss. Arată-mi-o.

Dolfi, fără a-l slăbi din priviri, l-a lăsat s-o studieze.

— Nu-i rea, spuse răs-picat Max, care purta în bandulieră¹ o armă scurtă cu aer comprimat care valora cel puțin de douăzeci de ori mai mult. Dolfi se simți flatat.

— Cu pușca asta poți și tu să fii soldat, spuse Walter, acordându-i o atenție deosebită.

— Ai putea să fii chiar căpitan cu pușca asta, mai spuse și al treilea copil.

Și Dolfi îi privea uluit. Încă nu-i spusese Lăptucă. Începu să prindă curaj.

I-au explicat, după aceea, cum aveau să se războiască. Armata generalului Max avea să ocupe pozițiile de pe munte, în vreme ce armata generalului Walter va încerca să forțeze pasajul. Munții erau, de fapt, două gropi acoperite pe alocuri de buruieni, iar trecerea era aleea ce cobora. Dolfi fu încredințat armatei lui Walter, cu grad de căpitan. Formațiunile se separară, fiecare ducându-se să-și pregătească, în secret, planul de luptă.

Pentru prima oară, Dolfi se simți luat în serios de către băieți. Walter i-a încredințat o sarcină de mare responsabilitate: trebuia să comande avangarda. I-au dat însă o escortă destul de ciudată, formată din doi copii mai mici înarmați cu praștii și l-au expedit în fruntea formației să sondeze trecerea. Atât Walter, cât și ceilalți zâmbeau cu bunăvoință. Un pic exagerată.

Și așa Dolfi se arătă la capătul aleii ce cobora abrupt. De-o parte și de cealaltă, erau cele două gropi acoperite de buruieni. Se putea bănui că dușmanii îi întinseseră o cursă, ascunzându-se în spatele pomilor. Dar nu prea reușea să vadă nimic.

— La atac, căpitane Dolfi, până nu apar ceilalți, îi ordonă Walter pe un ton prietenesc. De îndată ce vei ajunge în vale, te vom urma ca să pregătim apărarea. Hai, mișcă-te, mișcă-te mai repede, că nu se știe ce se poate întâmpla.

Dolfi se întoarse și-l privi. Observă că atât Walter, cât și ceilalți războinici zâmbeau destul de ciudat. Ezită o clipă.

— Ce s-a întâmplat? Îl întreabă. Hai, căpitane, la atac! Îl zori generalul.

În acel moment, pe malul celălalt al râului, nevăzută, trecea o fanfară militară. Cadența încântătoare a trompetei se revărsa ca un val plin de iubire în inima lui Dolfi care strânse cu mândrie ridicola pușcă, simțind că gloria era pe aproape.

— La atac, băieți! strigă, plin de curaj, cum nu fusese până atunci în condiții asemănătoare.

Și se puse pe fugă pe aleea abruptă.

Aproape în aceeași clipă, în spatele lui explodează un hohot de râs. Dar nu mai apucă să se întoarcă să vadă ce se întâmplă. Se lansase în cursă și dintr-o dată își simți un picior blocat. La nici zece centimetri deasupra pământului, întinseseră o sfoară. Căzu cât era de lung la pământ, cu capul înainte, julindu-și îngrozitor nasul. Pușca îi sări cât colo. În ecourile înălțătoare ale fanfarei, o ploaie de țipete și bușituri. Încercă să se ridice, dar dintre ierburi țâșniră dușmani aruncând în el cu mingi plămădite din noroi. Îl asaltară cu toții. Una dintre ele îl lovi chiar în ureche, trântindu-l din nou la pământ. Apoi îi cărară la pumni cu nemiluita. La fel făcu și Walter, generalul său, dar nici tovarășii de luptă nu se lăsară mai prejos.

— Arde-l. Mai dă-i una căpitanului Lăptucă!

În cele din urmă, își dădu seama că au fugit, cântul eroic al fanfarei se stinge pe

¹bandulieră s.f. bandă trecută de-a curmezișul pieptului, de care se agață pușca

celălalt mal al râului. Izbucnind într-un hohot de plâns disperat, începu să-și caute pușca. Și-o adună de pe jos. Nu mai rămăsese aproape nimic din ea. Unul dintre băieți îi luase țeava, nu mai era bună la nimic...

Cu restul acela înduioșător de pușcă, cu nasul din care îi curgea sânge, cu genunchii juliți, plin de noroi din cap până în picioare, ajunse la mama lui, care-l aștepta pe alee.

— Doamne, Dumnezeuule, Dolfi, ce-i cu tine?

Nu l-a întrebat ce i-au făcut copiii, l-a întrebat însă ce-a făcut el. Era în glasul ei nemulțumirea instinctivă a gospodinei care nu vedea decât hăinuțe murdare. Dar mai trăda și umilința mamei: ce amărât de bărbat o să iasă din nefericitul ăsta de băiat? Ce destin nenorocit îl aștepta? De ce nu fusese și ea în stare să aducă pe lume un băiețel din aceia blonzi, copiii robuști ce se zbenguiau prin parc? De ce Dolfi creștea mare atât de încet? Și era atât de străveziu? Și nu trezea simpatie celorlalți? De ce nu-i curgea și lui sânge în vene și se lăsa mereu bătut de alții? Încerca să și-l închipuie peste cincisprezece-douăzeci de ani. L-ar fi vrut în uniformă militară, comandant de escadron, îmbrățișând o fată superbă, sau patron de mare magazin și, de ce nu, căpitan de vapor. Dar nu și-l putea imagina așa. Îl vedea cu un creion în mână și cu o grămadă de hârtii în față, cocoșat deasupra băncilor la școală, aplecat deasupra mesei de lucru acasă, mereu aplecat asupra unor birouri pline de praf, un funcționar, un cenușiu om de serviciu. Cu o viață meschină, un învins al sorții.

— Sărmanul copil, îl deplânse tânăra elegantă care stătea de vorbă cu doamna Clara.

Și, în vreme ce dădea din cap, înduioșată, mângâia fețișoara înspăimântată a copilului.

El îi adresă o privire recunoscătoare, încercând chiar să zâmbească. Fie și pentru o clipă, fețișoara lui palidă se luminează. Se putea citi pe ea singurătatea amarnică a unei ființe neajutorate, nevinovate, umilite și lipsite de apărare, amestecată cu o aprigă dorință de a fi consolată și un sentiment pur, dureros și nespuse de frumos ce nu putea fi definit. Pentru o clipă – și fu pentru ultima oară – se simți un copil blând, duios și chinuit care nu înțelegea ce i se întâmpla și cerșea celor care îl înconjurau puțină afecțiune.

Dar fu numai pentru o clipă.

— Hai, Dolfi, să-ți schimbi hăinuțele, îi spuse furioasă mama și îl târî energică spre casă.

Copilul izbucni din nou în hohote de plâns, fețișoara îi deveni urâcioasă, buzele i se schimonosiră îndurerate.

— Ce nenorocire, copiii ăștia! exclamă doamna cea elegantă, salutând. La revedere, doamnă Hitler.

Traducere din limba italiană de Florin și Mara Chirișescu

A. (2 puncte: 0,5 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Porecla pe care Dolfi o primește este cauzată de:

- a. culoarea feței sale;
- b. expresia sa patetică;
- c. inexpresivitatea ochilor;
- d. tristețea manifestată.

2. Max Weiss este fiul unui:

- a. căpitan;
- b. comandant;
- c. general;
- d. inginer.

3. Stând pe bancă, doamna Clara:

- a. citește;
- b. coase;
- c. tricotează;
- d. țese.

4. Instrumentul muzical care îi generează o stare de bine lui Dolfi este:

- a. fluierul;
- b. pianul;
- c. trompeta;
- d. vioara.

B. (4 puncte: 0,5 p. pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea următoarelor idei din text, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

1. Copiii îi explică lui Dolfi modul în care se vor juca.
2. Copiii remarcă pușca cea nouă a lui Dolfi.
3. Doamna Clara pleacă spre casă.
4. Dolfi este atacat cu mingi din noroi.
5. Dolfi își caută pușca.
6. Dolfi se simte luat în serios de copii.
7. Mama îl îndeamnă pe Dolfi să se joace cu ceilalți copii.
8. Max îi cere lui Dolfi pușca.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, formulând enunțuri, la fiecare dintre următoarele cerințe:

1. Precizează trei caracteristici ale puștii lui Dolfi.
2. Menționează o diferență fizică dintre Dolfi și copii.
3. Explică motivul pentru care Dolfi cade la pământ.
4. Prezintă semnificația secvenței următoare, evidențiind contrastul dintre idealul mamei și realitate: „ce amărât de bărbat o să iasă din nefericitul ăsta de băiat? Ce destin nenorocit îl aștepta? De ce nu fusese și ea în stare să aducă pe lume un băiețel din aceia blonzi, copii robuști ce se zbenguiau prin parc? De ce Dolfi creștea mare atât de încet? Și era atât de străveziu? Și nu trezea simpatie celorlalți? De ce nu-i curgea și lui sânge în vene și se lăsa mereu bătut de alții? Încearca să și-l închipuie peste cincisprezece-douăzeci de ani. L-ar fi vrut în uniformă militară, comandant de escadron, îmbrățișând o față superbă, sau patron de mare magazin și, de ce nu, căpitan de vapor. Dar nu și-l putea imagina așa. Îl vedea cu un creion în mână și cu o grămadă de hârtii în față, cocoșat deasupra băncilor la școală, aplecat deasupra mesei de lucru acasă, mereu aplecat asupra unor birouri pline de praf, un funcționar, un cenușiu om de serviciu. Cu o viață meschină, un învins al sorții...”.

D. (12 puncte)

Un cititor al nuvelei *Sărmanul copil!* de Dinu Buzzati a postat pe pagina sa de Facebook următorul status: *Nuvela lui Buzzati prezintă istoria dintr-un punct de vedere inedit.*

Redactează un text de cel mult 30 de rânduri care să reprezinte comentariul tău privat la această postare. În redactarea răspunsului tău, îți vei exprima punctul de vedere și vei formula două argumente prin care să-ți susții poziția.

SUBIECTUL al II-lea

(20 de puncte)

CUM SĂ ÎȚI TRANSPORTI BAGAJELE

Te întrebi ce bagaj poți lua cu tine când călătorești cu compania noastră și ce greutate poate avea? Stai liniștit! Îți explicăm tot ce trebuie să știi despre bagajul tău.

Bagajul de mână (cu tine în cabină)

Pentru că vrem să te bucuri de fiecare zbor, te invităm să iei cu tine gratuit un bagaj de mână. Bagajul trebuie:

- să aibă 10 kg;
- să se încadreze în dimensiunile 55 cm x 40 cm x 20 cm;
- să nu includă obiecte periculoase;
- să fie mereu pus în spațiile speciale de depozitare.

Lichidele (cosmetice, băuturi, geluri, mâncare lichidă) pot fi transportate în bagajul de mână doar ambalate în pungi de plastic resigilabile, transparente, de un litru și în limita maximă de 100 ml fiecare flacon.

Obiectele de valoare sau dispozitivele electronice (camere, laptop, tableta, telefon etc.) trebuie transportate numai în bagajul de mână.

Bagajul de cală

Atunci când călătorești nu trebuie să lași lucrurile importante acasă. De aceea, poți lua cu tine până la patru bagaje de cală. Acestea trebuie:

- să aibă până la 20 kg sau până la 32 kg/piesă de bagaj, în funcție de ce variantă ai rezervat;
- să se încadreze în dimensiunile 100 cm x 80 cm x 30 cm;
- să nu includă obiecte periculoase.

Informații preluate de pe pagina web a unei companii de aviație

A. (8 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

1. Formulează un enunț în care să definești bagajul de mână.
2. Menționează două articole care pot fi transportate numai în bagajul de mână.
3. Prezintă în ce condiții poți transporta supă în avion.
4. Precizează dacă poți sau nu poți să iei cu tine în avion un bagaj de mână de 8 kg cu dimensiunile de 55 cm x 38 cm x 25 cm, motivându-ți răspunsul.

B. (12 puncte)

Redactează un text de cel mult 20 de rânduri, în care să prezinți condițiile de transportare a bagajelor în contextul unei călătorii cu avionul, într-o manieră ludică, raportându-te la toate informațiile din textul dat.

SUBIECTUL al III-lea

(10 puncte)

Se vor acorda câte 2 puncte pentru cerințele 1–3 și 4 puncte pentru cerința 4.

Privește cu atenție afișul alăturat, apoi răspunde, în enunțuri, la următoarele cerințe:

1. Notează ce reprezintă desenul din centrul afișului.
2. Menționează ce reprezintă informația *4/10 se simt foarte creativi*.
3. Explică relația dintre informația că 20% dintre bucureșteni sunt mai stresați dimineața și simbolul asociat acesteia.
4. Prezintă în ce constă originalitatea afișului dat, prin referire la două aspecte.

DIMINEȚILE BUCUREȘTENILOR

